הכנסת צחקה והעבירה את חוק ההימנון הלאומי

ח"כ גולדשטיין
לא לחשוב על דב לבן

מנכ"ל־**האוצר** לשעבר, הר"ר יעקב ארנון, נוהג לפטור בחיוך את הדיון על הרלוונטיות של התיקווה כהימנון לאומי, המתעורר מפעם לפעם, ושוקע באותה מהירות שבה הופיע. ארנון, שהוא יליד הולנד, מספר בהזדמנויות כאלה, שההימנון ההולנדי כולל עד עצם היום הזה פיסקה, המחייבת שמירת אימונים למלך ספרד... הולנד היא מדינה עצמאית לחלוטין מזה זמן רב מאוד. פשוט, אין משנים הימנון, זה הכל.

בוויכוח על ההימנון, שנכפה השבוע על מליאת־הכנסת, אמר איש עשירה, בוגר הפנימיה הצבאית, גבר הנראה מבוגר בהרבה מ־44 שנותיו, כמצליף סיעת־הליכוד בכנסת. גולד־שטיין אינו נחשב כחבר־כנסת מבריק במיוחד, ויש המאשימים אותו אפילו בטיפשות. יתכן שעושים לו עוול, ושרק בגלל רשלנות וחוסר־ריכוז אין הכתבים הפרלמנטריים מוצאים הוכחה כלשהי לתבונתו של האיש.

הוא דווקא עושה מאמצים רבים להתבלט, וזכה בשבועות האחרונים בפירסומת לא־מעטה. הוא לאומן אנטי־ליברלי ונץ קיצוני, יותר מרבים מאנשי־חרות — משה קצב ומאיר שיטרית הם שמאלנים קיצוניים לעומתו — וממקד אליו את כל המבטים באולם־המליאה בזכות קולניותו ונימוסיו הגרועים.

על פניו מתנוסס חיוך קבוע, המסגיר שביעות־רצון עצמית, שאינה נופלת מזאת של שר־הפנים, יוסף בורג. דוברי סיעת־הליכוד מרבים לחלק לכתבים המשועממים הודעות, פרי הגיגיו של המצליף.

השבוע, למשל, הופיע גולדשטיין לפני ועדת־הכנסת, חזר על האשמותיו שאנשי־המערך, שיצאו לפגישה עם פלסטינים באוניברסיטת הוואדי, מסתייעים באנשי אש"ף. על הניר הירוק של הסיעה מתנוסס הכותרת „אינני חוזר בי — המערך מסתייע בידידי אש"ף," ומתחתיה הבליל הרגיל של קיטרוג על עצם הפגישה עם איש כמו הפרופסור הנודע ואליר חלידי, המרבה להיפגש עם יאסר ערפאת.

הנייר השני היה עוד יותר יומרני. הפעם מופנית הכותרת לא למערך, אלא לארצות־הברית של אמריקה, והיא מביעה הנחייה ברורה מפיו של חבר־הכנסת גולדשטיין לראשי מע־צמת־העל: „על ארצות־הברית להעביר את שגרירותה לירושלים," מכריז מצליף הליכוד. באיזכור היסטורי, שלא היה מבייש את סר וינסטון צ'רצ'יל המנוח, מספר גולדשטיין שהקונגרס האמריקאי הכריז בשנת 1790 על וושינגטון כעל בירת ארצות־הברית, ובדברים אלה הפריך לחלוטין את ההאשמות נגד חברי־הכנסת מהסיעה הליברלית, שאינם מקדימים מחקר יסודי לנאומיהם בכנסת. „ואילו כל יהודי," הוסיף גולדשטיין, „נשבע כבר יותר מ־1900 שנים את השבועה: אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני." יש לפעול, גורס הח"כ, להעברת השגרירות לירושלים, גם אם הנשיא סבור אחרת.

● לא לחשוב על דובים לבנים

בעוד **הבית** הלבן תקוף־הבהלה מקיים ישיבה מיוחדת, וחוכך בדעתו כיצד יתמודד עם צבא מסביריו של גולדשטיין, היפנה הח"כ את מירב מירצו להעברת חוק ההימנון הלאומי במליאת־הכנסת.

באופן שיש בו כדי לפגוע בכבודו, או פוגע בו בצורה אחרת — דינו מאסר־שנה.

הופעת התווים בנייר רישמי של הכנסת הפכה את כל העניין למגוחך. היא חשפה את המציע לבדיחות אין־ספור. מה ייעשה, למשל, בנערי כישרון מוסיקלי, העלולים לזייף, חס ושלום, את הלחן שזכה בגושפנקה חוקית?

חברת־הכנסת עדנה סולודר, מורה למוסיקה במיקצועה, קבעה שהתיק־ווה איננו אלא שיר־עם מולדבי עתיק. היא עיינה שוב באנציקלופדיה למוסיקה, וקבעה באורח סמכותי שהמלחין הצ'כי, פרידריך סמטנה, השתמש באותו לחן עצמו לאחת מיצירותיו, המולדבה. חיים בר־לב ביקש לדעת אם קיים חוק כזה במדינות נאורות כלשהן. גולדשטיין טען שכן, אבל לא הצליח לספק לח"כים הסקרנים דוגמה כלשהי. בר־לב קבע, ביובש האופייני לו, ש„כל מי שיזייף יצטרך לשבת בבית־הסוהר."

כתב פרלמנטרי ירושלמי הביע בקול־רם את החשש, שדווקא תומכי המחנה הלאומי עלולים לסבול בעטיו של גולדשטיין. „אוהדי בית"ר," טען הכתב, „נוהגים להפסיק את שירת ההימנון הלאומי במעמד גמר־הגביע בזעקות „אללה בית"ר יאללה." ח"כ תופיק זיאד, שהוא גם ראש עיריית־נצרת, כינה את גולדשטיין בשם „חבר־הכנסת פינקלשטיין", ורמז על הקשר בין הח"כ הליברלי ובין הגזען המפורסם מנצרת־עילית השכנה. באורח נדיר נאמו הפעם שני חברי־הכנסת הכבירים של רק"ח, מאיר וילנר ותופיק טובי, והעלו ברצינות תהומית נימוקים נגד כפיית התיקווה על ערבים ובלתי־מאמינים אחרים. יתכן שנפשו של טובי היא הומייה, אבל לכל הדיעות איננה „נפש יהודי". אי־אפשר לדרוש מהם לשיר הימנון כזה, או להתייחס אליו כמבטא את מאווייהם.

אנשי המערך שנכחו בדיון היו בדילמה הרגילה שלהם. הם הבינו שכל הנושא הזה הוא מטופש, ושחברי־הכנסת גולדשטיין הופך נושא, שהתקבל פחות או יותר כחלק מהחיים בישראל — איש אינו טורח למחות נגדו, או נגד השמוש בו בטקסים ממלכתיים — לעניין השנוי במחלוקת חריפה.

כתב בטלוויזיה הערבית נוכר, בשיחה עם העולם הזה, באגדה ערבית עתיקה. מעשה בכפרי ששילם לקוסם הון עתק עבור אבקה שאפשר לבשל אותה ולהפוך אותה לזהב. טרם פרידה, אמר לו הקוסם: „עליך לזכור רק דבר אחד: בעת הבישול אסור לך לחשוב על דובים לבנים."

„מח שמו של הקוסם הארור הזה," רטן הכפרי. „בכל ימי חיינו לא ראינו, לא אני ולא אבות אבותי, אפילו דב לבן אחד. ועתה הם ממש מרקדים על סיר הבישול שלי."

מצליף הסיעה הגדולה הצליח להעביר את הצעת־החוק שלו, ואין ספק שהיא תאושר גם בקריאה שניה ושלישית. הממשלה הזאת הקימה פילים לבנים רבים, ועתה יצרה גם דב לבן, יצירה משותפת גולדשטיין־ארבלי־אלמוזלינו. כך זכתה מליאת־הכנסת לעוד דיון מטופש ובלתי־רציני שגרע עוד יותר ממנה ומתדמיתה בציבור.

חיים ברעם ■

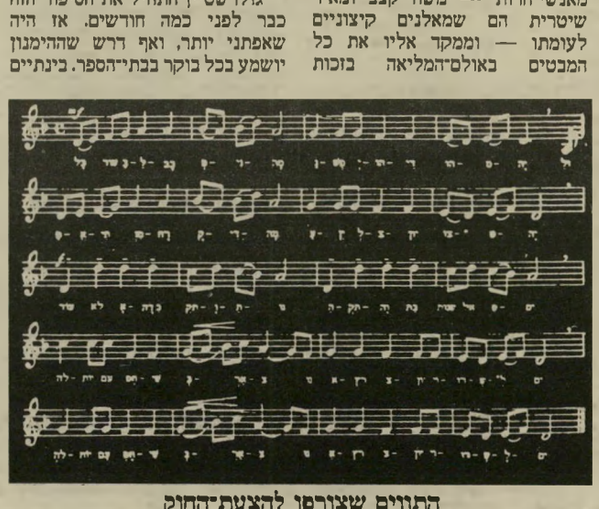

התווים שצורפו להצעת־החוק
מי שמזייף, ילך לבית־הסוהר

נרתע במיקצת מהביקורת הציבורית, ומכמה קיתונות של ליגלוג שוכה בהם, ומיתן את נוסח הצעת־החוק שלו. השבוע העלה את ההצעה שאומצה על־ידי ועדת־הפנים, בעזרת ארבלי־אלמוזלינו מהמערך, שאיננה יותר נבונה, או פחות לאומנית, מהמציע עצמו.

חברי־הכנסת הנדהמים קיבלו נייר, שהכיל לא רק את המילים, אלא גם את תווי הלחן של התיקווה. הנייר קבע, באורח די־סתמי שהתיקווה היא ההימנון הלאומי ושכל המשתמש בו

עין לפירסומת צופיה

אינטליגנטי אחר, חבר־הכנסת שבח וייס. דברים דומים. וייס ציטט קטע מההימנון הלאומי הצרפתי, המאר־סייז, בתירגום חופשי שלו: „האם שומעים אתם בשדות / את נהמת החיילים הפראים / הם באים לכאן לטבוח את בנינו, נשותינו / לנשק אזרחים / התארגנו בגדודים / נצער / כדי שדם בלתי־טהור ייספג בתל־מים..." מסיים וייס את הפיזמון המקאברי הזה במילים: „זה לא אקטואלי, אבל עבורם הוא סמל".

אנשים חכמים אינם נוהגים לנפנף בהישג שלהם חדשים לבקרים, בעיקר אם ההישג הזה שנוי־במחלוקת, והעיסוק בו עלול להביא לתוצאה שלילית עבורם: עירעור המצב הקיים, הנוח להם. יעקב ארנון ושבח וייס מבינים היטב של־600 אלף הערבים, אזרחי ישראל, המהווים כ־17 אחוז מכלל האוכלוסיה, יש סיבות טובות לערער על אימוצו של השיר היהודי־ציוני הזה על־ידי מדינת ישראל, והוא האמור גם ביהודים לא־מעטים, שאינם מקבלים את תוכנה של התיקווה מטעמים אידיאולוגיים או אסתטיים. אבל את הנושא הזה הביא למליאה חבר־הכנסת פינחס גולד־שטיין, בסיועה האדיב של חברת־הכנסת שושנה ארבלי־אלמוזלינו, יו"ר ועדת־הפנים־ואיכות־הסביבה. לא מדו־בר בסתם הצעה לסדר־היום, אלא בהצ־עת־חוק, פרי יוזמתו של גולדשטיין.

● הנחייה לראשי ארצות־הברית

לפני **כמה** חודשים מונה גולדשטיין, בן למישפחת־קבלנים

במדינה

(המשך מעמוד 7)

„יש לי יום־יום חג," שר בשעתו הזמר־מלחין שמוליק קראוס, המוחזק גם הוא בכלא. ואכן, על עיברי־פי־פחת של מילחמת־הלבנון והשואה הכלכלית — ישראל חוגגת.

יחסים מרחביים מושב הזקנים

הם מוכנים לרצוח זה את זה, אך הם ריוצים בהמשך הקיים

„זוהי אסיפה כללית של מושב־זקנים," ליגלג קצין של כוח־האו"ם בלבנון, יוניפיל. הוא התכוון לוועידת־הפיוס הלבנונית, שנערכה השבוע בשוויץ.

ואכן, פיאר אל־ג'מייל, מנהיג הפלאנגות המארוניות, וכמיל שמעון, מנהיג המיפלגה ה„ליברלית" המארונית, הם ישישים — וכמוהם סוליימאן פרנג'יה, המארוני מן הצפון, ושכנו ראשיד כראמה, המוסלמי־הסוני מטריפולי. אמין אל־ג'מייל, הנשיא המארוני, וואליד ג'ומבלט, המנהיג הדרוזי, שייכים אמנם לדור הבנים, אך הם ממשיכים בדכם של אבותיהם. רק נביה ברי השיעי אינו זקן ואינו ממשיך־דרכו של זקן.

זיקנה זו אינה רק עניין של גיל. היא גם מבטאת מהות. כי אף אחד ממשתתפי הוועידה לא היה מוכן להציע ברצינות את הפיתרון הפשוט־לכאורה: הפיכת לבנון למדינה דמוק־רטית מודרנית, שבה כל האזרחים נהנים מזכויות שוות, בלי הבדל דת ועדה, כשהם בוחרים ונבחרים, ומקיימים מיפלגות ארציות.

אף שכמעט כל משתתפי־הוועידה היו מוכנים לרצוח זה את זה (וג'ומבלט אכן תבע ערב־הוועידה להוציא את אמין אל־ג'מייל להורג כפושע־מילחמה) הרי היו מאוחדים לגמרי בנקודה אחת: קיום מישטר־העדות, המעניק לכולם זכויות־יתר מופלגות. לכל אחד מהם מיפלגה פרטית וצבא פרטי, כמו לראשי מישפחות־המאפיה בארצות־הברית, ואיש מהם לא חלם לוותר על כך. הם רצו רק לחלק מחדש את העוגה ביניהם.

פריסות העוגה. השיעים והדרוזים תבעו את צימצום סמכויות הנשיא המארוני, מבלי לערער על כך שהנשיא חייב להיות נציג העדה המארונית, הכוללת רק את רבע האוכלוסיה. הם תבעו להגדיל את סמכויות ראש־הממשלה, המוכרח להיות מוסלמי־סוני — נציג העדה השלישית בגודלה. השיעים, העדה הגדולה ביותר, מסתפקים בקבלת מישרות נוספות בכל ענפי השילטון.

המארונים רצו לשמור על עמדו־תיהם בצורה חדשה: לחלק את המדינה לקאנטונים. כך שיוכלו להמשיך ולהחזיק בצבא הפרטי ובמינהל הפרטי שלהם. תוך קיום מימשל מרכזי שבראשו יעמדו גם להבא המארונים. מימשל זה יהיה אחראי לצבא ולכספים — אותן העמדות שהבטיחו את התעשרותם של הגבירים המארוניים הגדולים. לכך מתנגדים האחרים, הרוצים בהקמת סינאט, שיהיה גוף עדתי מובהק.

כולם מאוחדים בעוד כמה נקודות: שלא לתת זכויות כלשהן לחצי מיליון הפלסטינים המתגוררים במחנות־הפליטים בלבנון יותר משנות־דור; להכיר בהגמוניה הסורית על לבנון; לבטל את ההסכם עם ישראל — ולשמור על השקט בגבול הישראלי, גם אחרי נסיגת צה"ל, כדי להימנע מצרות (ראה מיסגרת).

במיסגרת זו נערכו המריבות המישפחתיות על גדת האגם הרגוע, באחד הנופים היפים ביותר בעולם — רחוק מן העיר השטועה שעל שפת הים התיכון, שבה הוסיפו היריבים להפציץ ולהרוג זה את זה כאוות נפשם.